

РОЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ У ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ І СТІЙКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Червен І.І., д-р екон. наук, професор кафедри готельно-ресторанної
справи та організації бізнесу
Миколаївський національний аграрний університет

Важливим напрямом подальшого ефективного розвитку сільськогосподарського виробництва в сучасних умовах виступає кооперація агротоваровиробників. Дрібним і середнім виробникам все складніше самостійно виробляти конкурентоспроможну сільськогосподарську продукцію. Саме кооперація в умовах нестабільного ринкового середовища сприятиме стійкому розвитку сільських територій, збереженню людського капіталу села, доступу всіх виробників до внутрішнього і зовнішнього ринків аграрної продукції.

Як свідчать дослідження, значна частина виробленої аграрними підприємствами продукції має низький рівень конкурентоспроможності на ринку. Це пояснюється в основному відсутністю достатніх фінансових ресурсів і пов'язаними з цим проблемами технічного та технологічного характеру, а також низьким рівнем менеджменту. Тому дрібний виробник без участі у кооперативному об'єднанні не може конкурувати на ринку великими товаровиробниками.

Світова практика доказує, що збутові сільськогосподарські кооперативи забезпечують учасникам більше конкурентних переваг при реалізації продукції, бо продукція, як правило, продається за більш високими цінами ніж при самостійному збуту продукції. Це пов'язано з тим, що вигідну ціну переробне підприємство встановлює лише за умови великих партій однорідної продукції. Для невеликих сільськогосподарських підприємств це можливо лише на базі кооперації. Закупівельні і постачальницькі кооперативи відіграють важливу роль у здешевленні вартості закупівлі насіння, добрив, кормів та інших ресурсів для невеликих господарств.

Кооперація відіграє суттєву роль в сталому розвитку територіальних громад, бо створює можливість: навчити селян спільно працювати на основі приватної власності; створення додаткового джерела фінансування; створення нових робочих місць; збільшення власних прибутків; сприяння розвитку соціальної інфраструктури громади [2]. Однак процес створення сільськогосподарських кооперативів відбувається із значними труднощами, хоча останніми роками спостерігається невелика позитивна тенденція. Якщо станом на 1 січня 2017 р. кількість сільськогосподарських кооперативів встановлювала 2014 (997 виробничих та 1017 обслуговуючих), то на початок 2018 р. їх вже налічується 2069 (996 виробничих і 1073 обслуговуючих) [3].

Однак слід відмітити, що понад третина сільськогосподарських кооперативів в Україні зареєстровані, але не здійснюють господарську діяльність. До факторів, які гальмують їх розвиток, належать: неналежна підтримка місцевої влади, недосконале законодавче забезпечення, відсутність фінансової підтримки, агресивне конкурентне середовище, недостатній рівень знань про переваги функціонування кооперативів, нестача кваліфікованих працівників, недовіра серед учасників кооперативу, низький рівень ініціативності.

Враховуючи те, що на сьогоднішній день проблема конкурентоспроможності і сталого розвитку аграрних підприємств стає нагальною, основним шляхом розвитку кооперативного сектору України є формування моделі ефективної системи управління власним виробництвом учасниками кооперації. Подальший розвиток кооперації потребує усунення таких перешкод як відсутність достатньої державної підтримки, диспаритет цін на сільськогосподарську продукцію, недостатня розвиненість виробничої і соціальної інфраструктури.

Інформаційні джерела:

1. Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію»-№469/97-ВР від 17.07.1997 р. (із змінами) Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>(01.10.2017).

2. Довженко В.А. переваги кооперації в економічному розвитку сільських територій /В.А.Довженко//Кооперативні читання: 2017 рік: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Житомир, 2 вересня 2017 р.)-Житомир: Вид-во «Житомирський національний агроекологічний університет», 2017. -С.127-130.

3. У 2017 кількість фермерських господарств в Україні зросла на понад півтисячі - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://agravery.com/uk/posts/show/u-2017>